

Казки про мудрість

Копець-верховинець навчив царівну гово

Як хлопець-верховинець навчив царівну говорити Був у одному верховинському селі хлопчик. Та був дуже розумний. Хотів навчитися на вчителя, та родичі його не мали грошей заплатити за науку. Каже він вітцьові:

— Няньку, піду я по світу мудрості вчитися.

— Та хай буде,— сказав отець.

І пішов хлопець від села до села мудрості набиратися. Так дійшов до столичного міста. Іде біля царського палацу і втямив на воротах таблицю, на якій написано: «Хто розговорить нашу доньку, той її візьме за жону».

А вона не хотіла говорити, бо так перевіряла мудрість женихів. А всі їй дурницю говорили, і вона мовчала. Казала, що ніхто її не може розговорити. Хлопець, ходячи по світу, став легінем.

Подумав: «Перевірю, чи набрався я мудрості від людей. Якщо файна царівна, то женюся на ній».

Поковтав він у царські ворота. Отворив йому цар і зазвідав:

— Що ти хочеш, легіню?

— Я беруся вашу доньку розговорити.

Подивився цар на хлопця: бідно одітий — не такого йому зятя треба. Та подумав: «Не при таких донька мовчала, то промовчить і при сьому біднякові». Каже:

— Добре! Айбо чи знаєш, що голову страшиш, якщо не сповниш своє слово.

— Знаю. Якщо не сповню — рубайте голову. Завів цар легіня у свою палату, у ту кімнату, де сиділа його дівка. Крім царської сім'ї, там були міністри і інші великі пани. Легінь повернувся до царя і почав розповідати притчу, яку чув від одного старенького діда.

— Пресвітлий царю,— почав легінь свою мову.— Були в одному селі два цімбори — різьбяр і маляр. У своєму селі роботи не мали і пішли у місто. Найняли собі квартиру і почали там займатися різьбленням і малюванням. Різьбяр вирізав із дерева файну дівчину, а маляр намалював їй лице, губи, очі. Була, як жива, лише не говорила. Люди дивилися на таку файну дівчину, хвалили роботу різьбяра і маляра, айбо ніхто її не хотів купувати, бо не вміла говорити. Ідуть вони сумні додому і зустрічають одного хлопця.

— Куди йдеш?

— Шукаю собі квартиру.

— Іди до нас жити, бо ми не маємо чим платити за свою квартиру,— і розповіли про свою пригоду. А той легінь був учителем. Він каже:

— Та я вашу дівчину навчу говорити.

Як сказав, так зробив. Відразу її купив якийсь великий пан. Та тепер не знають цімбори, як поділитися грошима. Різьбяр каже:

— Тут моя робота головна — мені більше належить.

— Ні, моя! — кричить сердито маляр.

— Я думаю,— вмішався у зваду вчитель,— що головне зробив я, бо навчив дерев'яну дівчину говорити. Адже лише такою ви змогли її продати.

Та ніяк не могли дійти згоди. І подали вони справу в суд.

— Та як рішив суд? — зацікавився цар.

— Я на тому суді був,— каже легінь,— і все видів і чув. Уявляєте, пресвітлий царю, суд не міг рішити, котрий із майстрів має правду. А я сидів на суді, слухав і думав собі: «Не хитрий цей суддя, не може розібрати таку просту справу. А я би легко розсудив їх».

— І я би розсудила! — проговорила царівна. Всі зачудувалися, що царська донька так легко проговорила.

— І ми би знали їх розсудити,— сказали міністри.

— Добре,— каже цар.— Кожний хай напише свою думку на папері.

Всі взяли перо і записали на папері свою думку. Хто що напише — закривали, аби інші не виділи. Розкрив цар написане і увидів, що всі признали роботу вчителя найважливішою.

Тоді попросив слово легінь.

— Пресвітлий царю! Готуйте свадьбу! Моя притча добре придумана, бо заставила вашу доньку проговорити. Що означає притча? Різьбяр і маляр — то ви пресвітлий царю з пресвітлою царицею. А вчитель, котрий навчив німу говорити, то я. Мало вітцю і матері народити і виховати доньку, її ще треба й віддати. А у цій справі головний той, хто прибрешеться до неї так, що вона погодиться вийти за нього заміж, проговорить до нього словами згоди. Так що ваша донька — моя.

Що тут робити? Мусив цар свою доньку віддати за розумного легіня. Та й царівні полюбився легінь, бо був не лише розумний, але й файний.

Посвадьбували і щасливо жили. Може, й тепер живуть, якщо не повмирали.